

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága a dr. Békésiné dr. Tóth Ilona ügyvéd által képviselt felperesnek a jogtanácsos által képviselt I. r. és a dr. Pataky Csaba ügyvéd által képviselt II. r. alperesek ellen megtérítési igény iránt a Pesti Központi Kerületi Bíróságon 37.G.300.110/2010. szám alatt megindult és a Fővárosi Bíróság 4.Gf.76.323/2010/5. számú ítéletével befejezett perében a jogerős ítélet ellen a II. r. alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - a 2011. november 29-én megtartott tárgyaláson - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Legfelsőbb Bíróság a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a II.r. alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 40.000 (negyvenezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

A le nem rótt 123.000 (százhuszonháromezer)forint felülvizsgálati illetéket az állam viseli.

I n d o k o l á s :

A II. r. alperes 2007. április 8-án 8 óra 45 perckor az általa vezetett - és az I. r. alperesnél érvényes kötelező felelősségbiztosítással rendelkező - személygépkocsival belterületén balesetet okozott, amelynek során anyagi kár keletkezett a M. L. tulajdonában álló személygépkocsiban. A lefolytatott szabálysértési eljárás során a Rendőrkapitányság a 2007. december 11-én jogerőre emelkedett határozatában megállapította a II. r. alperes felelősségét a bekövetkezett balesetért. A felperes a károsult Casco biztosítása terhére megfizetett a károsult gépjármű tulajdonosa javára - de a gépjármű finanszírozását végző lízingcég részére - 2.049.724 forint kártérítést. Az I. r. alperes felhívás ellenére sem térítette meg a felperes által kifizetett összeget.

A felperes keresetében kérte, hogy a bíróság kötelezze az alpereseket egyetemlegesen 2.049.724 forintnak és ennek a 2007.

szeptember 10-étől járó késedelmi kamatainak a megfizetésére.

Az I. r. alperes a követelés jogalapját nem vitatta, de az összegszerűséget eltúlzottnak találta. A II. r. alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy a baleset bekövetkeztekor az I. r. alperesnél érvényes és hatályos kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett, a kár pedig az I. r. alperes felszámolásának elrendelése, illetve engedélye visszavonása előtt történt, így kártérítési felelőssége nem állapítható meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletében kötelezte az alpereseket, hogy egyetemlegesen fizessenek meg a felperes részére 2.049.724 forintot és ennek 2007. szeptember 10. napjától járó késedelmi kamatát.

Az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint a felperes megtérítette a károsult kárát, így a Ptk. 558. §-ának (1) bekezdése alapján - törvényi engedményesként - jogszerűen érvényesített megtérítési igényt az alperesekkel szemben.

Az alperesek a károsulttal szemben ugyanazon szolgáltatással tartoznak, azaz a kár megtérítésére voltak kötelesek, az I. r. alperes az üzembentartó felelősségbiztosítása, a II. r. alperes pedig a gépjármű üzembentartójaként az azzal okozott károkért a Ptk. 355. § (4) bekezdése alapján. Az alperesek közötti felelősségbiztosítási jogviszony szerint az I. r. alperest a II. r. alperes felé a Ptk. 559. §-ának (1) bekezdése alapján mentesítési kötelezettség terhelte ugyan, de ez csak az ő egymás közötti jogviszonyokban az irányadó. A kötelező gépjármű felelősségbiztosításról szóló 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet (rendelet) 8. §-ának (1) bekezdése a károsult számára csak lehetőségként határozza meg azt, hogy a kár megtérítését választása szerint elsődlegesen az I. r. alperestől követelje. A károsulttal, illetve a helyébe lépő felperessel szemben tehát az alperesek ugyanazon osztatlan szolgáltatással tartoznak, így a Ptk. 334. §-ának (2) bekezdése alapján kötelezetti egyetemlegességük állapítható meg.

A kárt az I. r. alperesnél kötelező felelősségbiztosítással rendelkező gépjármű vezetője a II. r. alperes okozta, akinek ezért a Ptk. 339. §-a és 345. §-ának (1) bekezdése alapján fennáll a kártérítő felelőssége. Az I. r. alperessel szemben a megtérítési igény a Ptk. 558. §-ának (1) bekezdésén alapult, a felperes tehát mindkét alperessel szemben érvényes jogcímmel rendelkezett, bármelyiküktől követelhetette kára megtérítését.

A II. r. alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintve, fellebbezett rendelkezését - utalva annak helyes indokaira - helybenhagyta.

A jogerős ítélettel szemben a II. r. alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben kérte annak hatályon kívül helyezésével az elsőfokú bíróság ítéletének a megváltoztatását és a felperes keresetének a vele szemben történő elutasítását.

A kérelem indokolásában kifejtette, hogy a baleset bekövetkeztekor érvényes és hatályos kötelező felelősségbiztosítással rendelkezett. A baleset bekövetkeztekor az I. r. alperes még a jogszabályoknak megfelelően működött, így a Ptk. 559. §-ának (1) bekezdése szerint a kárért neki kell helytállnia, a II. r. alperes pedig nem tehet arról, hogy az I. r. alperes időközben fizetéseképtelenné vált.

Az I. r. alperes egyesületként működött, a Ptk. 61. §-ának (4) bekezdése szerint pedig az egyesület tagjai az egyesület tartozásáért a saját vagyonukkal nem felelnek. A II. r. alperes - a rendelet 2. §-ának (1) bekezdése alapján - éppen azért kötött ilyen jellegű felelősségbiztosítást, hogy az a biztosított gépjármű üzemeltetése során okozott károkra fedezetet nyújtson. Súlyos joghátrány érné és anyagilag ellehetetlenítené az, ha az I. r. alperest terhelő szerződéses kötelezettség ellenére kártalanítást kellene nyújtania a felperesnek. Marasztalása ellentétes a rendelet 8. §-ának (1) bekezdésében foglaltakkal is, mert a kártérítés megfizetésére sem egyetemlegesen, sem vagylagosan nem kötelezhető.

Hivatkozott e körben a PKKB 39.P.93.218/2008/15., a Fővárosi Bíróság 41.Pf.641.035/2009/4. valamint a Jász-Nagykun-Szolnok Megyei Bíróság 2.Pf.20.133/2011/3. számú - ezt az álláspontot kifejtő - ítéleteire. Előadta, hogy ebben a kérdésben a bírói gyakorlat nem egységes még a Fővárosi Bíróság egyes tanácsai is másképp ítélik meg ezeket a jogeseteket.

Álláspontja szerint nincs megfelelő jogszabályi alap a marasztalására, mert az ellentétes lenne a Ptk. 61. §-ával, a rendelet 2. §-ának (5) és (7) bekezdésével, a 7. §-ának (1) bekezdésével, a 8. §-ának (1) bekezdésével és sérti a Ptk. 334. §-ának (2) bekezdésében foglaltakat. Hivatkozott továbbá Fazekas Katalinnak a Gazdasági- és Jog című folyóirat 2009. évi novemberi számában e körben megjelent cikkére.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályában történő fenntartására és a II r. alperes perköltségekben való marasztalására irányult.

A felülvizsgálati kérelem nem megalapozott.

A jogerős ítélet az ügy elbírálásához szükséges mértékben feltárt és helyesen megállapított tényállás alapján, a jogszabályoknak megfelelően adott helyt a felperes keresetének és állapította meg,

hogy a II. r. alperes az általa okozott kár megtérítésére az I. r. alperessel egyetemlegesen köteles.

A károkozó II. r. alperes a Ptk. 345. §-ának (1) bekezdése alapján köteles az általa a fokozott veszéllyel járó tevékenysége körében okozott kár megtérítésére. Ez a kötelezettsége attól függetlenül fennáll, hogy van-e olyan biztosító, amely a felelősségbiztosítás szabályai szerint a keletkezett kárért helytállni köteles.

Felelősségbiztosítás fennállása esetén a Ptk. 559. §-ának (2) bekezdésében meghatározott főszabály értelmében a biztosító a megállapított kártérítési összeget csak a károsultnak fizetheti, a károsult azonban igényét közvetlenül a biztosítóval szemben nem érvényesítheti. A károsultnak tehát általában a károkozóval szemben kell az igényét érvényesíteni, de ha a károkozó rendelkezik érvényes felelősségbiztosítással, abban az esetben a kárt át tudja hárítani a felelősségbiztosítójára.

A Ptk. 567. §-ának (3) bekezdése felhatalmazást ad arra, hogy a kötelező felelősségbiztosítás szabályait jogszabály a törvénytől eltérően állapítsa meg. E rendelkezés alapján a gépjármű üzemmentartójának kötelező felelősségbiztosítását, a baleset bekövetkeztének időpontjában, az akkor hatályban volt 190/2004. (VI.8.) Korm. rendelet (rendelet) szabályozta. A szabályozás - a Ptk. által adott felhatalmazásnak megfelelően - csak a kötelező felelősségbiztosítás szabályait illetően térhetett el a Ptk.-tól, a rendelet tehát nem érinthette a károkozó Ptk. szabályai alapján ettől függetlenül fennálló deliktuális felelősségét.

A rendelet a károsultak érdekeinek fokozott védelmét kívánta biztosítani azzal, hogy a 8. §-ának (1) bekezdésében lehetővé tette a károsult részére a felelősségbiztosító közvetlen perlését. A rendelet tehát kiegészítő jelleggel, a kár mielőbbi és teljeskörű megtérítése érdekében adott lehetőséget a károsultnak arra, hogy a bizonytalan teljesítő képességgel rendelkező károkozóval szembeni igényérvényesítés helyett közvetlenül a vélelmezetten tőkeerős és így kellő fedezettel rendelkező felelősségbiztosítótól követelhesse a kára megtérítését. Ez a többletjogosultság azonban nem jelenti jogi akadályát annak, hogy a károsult a felelősségbiztosító mellett a kötelező gépjármű felelősségbiztosítással rendelkező károkozót is perelje a magasabb szintű jogszabály, a Ptk. rendelkezései szerint fennálló deliktuális felelőssége alapján.

A felperest - tekintettel arra, hogy a károsult Casco biztosítása alapján a kárt, illetve annak az önrésszel csökkentett összegét megtérítette - az általa kifizetett összeg erejéig a Ptk. 558. §-ának (1) bekezdése alapján törvényi engedményesként illetik meg azok a jogok, amelyek a károsultat megillették a kárért felelős személlyel szemben. Jogosult volt tehát a felperes biztosító

társaság a károsult vagyonbiztosítójaként az általa kifizetett összeg erejéig, a károsult helyébe lépve, igényt érvényesíteni a károkozóval és a károkozó kötelező felelősségbiztosítójával, azaz az alperesekkel szemben.

Az alperesek ugyanazon szolgáltatással tartoznak a felperes felé, bármelyikük teljesítése megszünteti a másik kötelezettségét is, így kötelezettségük a Ptk. 337. §-ának (1) bekezdése szerint egyetemleges.

A Legfelsőbb Bíróság ezt az álláspontját már elvi éllel kifejtette a Pfv.VI.20.493/2011/9. szám alatti határozatában. Döntése meghozatalakor figyelemmel volt arra is, hogy az ilyen tárgyú ügyekben azt kellett eldönteni, hogy a felelősségbiztosító fizetéseképtelensége esetén a keletkező kárt a teljesen vétlen károsult vagy a károkozó viselje. Lényeges szempont azonban az, hogy ha van a kárért felelőssé tehető személy, akkor a vétlen károsult kárának meg kell térülnie, annak egy része sem maradhat a károsult terhén. Az, ha a károsult rendelkezik vagyonbiztosítással és így kárát egy biztosító társaság előzetesen megtérítette, csak egyes esetek olyan nem általános érvényű sajátossága, amely a jogvita eldöntése szempontjából közömbös. A felperes a perbeli esetben a károsult felé a vagyonbiztosítási jogviszony alapján teljesített, pozíciója ezért a károsultéval egyezik meg.

A jogerős ítélet nem azért marasztalta a II. r. alperest az I. r. alperessel egyetemlegesen, mert a II. r. alperes az egyesület tagja, hanem azért, mert károkozóként a Ptk. szabályai alapján fennáll a deliktuális kártérítő felelőssége. A kereset sem irányult arra, hogy a II. r. alperes az I. r. alperes tartozásáért álljon helyt, ezért az egyesület - II. r. alperes által hivatkozott - szabályai nem voltak irányadóak a perben. Tény, hogy a II. r. alperest is kár érte, hiszen olyan felelősségbiztosítással rendelkezett, amelynek megkötésére jogszabály alapján köteles volt, mégis helyt kell állnia a bekövetkezett károkért. Ez azonban a II. r. alperes érdekkörében, az általa kötött szerződés folytán merült fel és az alperesek jogviszonyára tartozik, nem érinti a felperes vele szemben fennálló követelésének megalapozottságát.

A Legfelsőbb Bíróság a kifejtettekre tekintettel a jogszabályoknak megfelelő jogerős ítéletet a Pp. 275. §-ának (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A Pp. 270. §-ának (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati eljárásban is irányadó Pp. 78. §-ának (1) bekezdése szerint kötelezte az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő II. r. alperest a felperes javára a 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. §-ának (2) (5) és (6) bekezdése alapján a ténylegesen végzett ügyvédi tevékenységgel arányosan megállapított - és a 4/A.

§ (1) bekezdése szerint ÁFÁ-val növelt összegű - ügyvédi munkadíjból álló felülvizsgálati eljárási költség megfizetésére.

A le nem rótt felülvizsgálati illetéket a II. r. alperes személyes költségmentessége folytán a Pp. 270. §-ának (1) bekezdése szerint irányadó 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. §-ának (1) bekezdése és 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2011. november 29.

Dr. Kollár Márta s.k. a tanács elnöke, Dr. Puskás Péter s.k. előadó bíró, Tamáné dr. Nagy Erzsébet s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
tisztviselő